

BIBLIOTECA
PENTRU
TOȚI

Campania de Promovare a Culturii
este susținută și realizată în cooperare cu
Ministerul Culturii și Patrimoniului Național.

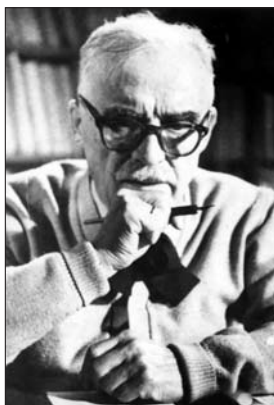
Colecția „Biblioteca pentru toți” le-a oferit cititorilor români vreme de o sută de ani capodoperele literaturii române și universale, iar în 2009 s-a relansat cu gândul de a reedita titlurile clasice ale literaturii române. Îi vom reciti pe autorii ale căror opere ne-au însoțit viața și le vom lăsa de aici înainte moștenire celor dragi nouă, cărțile devenirii noastre și ale devenirii lor. Un recurs cu care *Jurnalul Național* v-a obișnuit în ultimii ani de existență, recursul la România, care de acum va însemna un recurs la patrimoniul cultural național prin „Biblioteca pentru toți”, recurs ce va statua totodată răspândirea și păstrarea acestuia.

Marius Tucă
Jurnalul Național

TUDOR ARGHEZI

CIMITIRUL BUNA-VESTIRE

POEM

Tudor Arghezi

TUDOR ARGHEZI

CIMITIRUL BUNA-VESTIRE
POEM

Prefață de Eugen Simion

Textul ediției de față este reprodus după Tudor Arghezi,
Cimitirul Buna-Vestire, ediție îngrijită de Mitzura Arghezi și Traian Radu,
Editura Corint, București, 2005

Tabel cronologic de Teodora Dumitru și referințe critice de Cătălin Sturza
Fotografii din arhiva Muzeului Literaturii Române

Copyright © 2011 Mitzura Arghezi
Copyright © 2011 Editura ART, pentru prezenta ediție
Prelucrare detaliu supracopertă: Bogdan Mitea

JURNALUL NATIONAL

Director: Marius Tucă
Director general: Dan Matiescu
Coordonator colecție: Ana-Maria Vulpescu
Date despre colecția BIBLIOTECA PENTRU TOȚI:
www.jurnalul.ro; www.bibliotecapentrutoti.ro

Piața Presei libere nr. 1,
Corp D, etaj VIII, București, Sector 1,
tel.: 021-318 20 37, fax: 021-318 20 35
E-mail: editura.jurnalul@jurnalul.ro

GRUPUL EDITORIAL ART
Comenzi – Cartea prin poștă
C.P. 78, O.P. 32, cod 014810, sector 1, București
tel.: (021) 224.01.30, 0744.300.870, 0721.213.576;
fax: (021) 224.32.87

Redactor: Raluca Dincă
Tehnoredactor: Angela Ardeleanu
Producție: Walter Weidle

Tipărit la Radin Print, prin reprezentantul pentru România
4 Colours Advertising, www.4colours.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ARGHEZI, TUDOR

Cimitirul Buna-Vestire / Tudor Arghezi ; tab. cronologic de Teodora
Dumitru ; referințe critice de Cătălin Sturza ; pref. de Eugen Simion.
- București : Art, 2011

ISBN 978-973-124-673-4

I. Dumitru, Teodora (tab. cronologic)
II. Simion, Eugen (pref.)
III. Sturza, Cătălin (referințe critice)
821.135.1-31

PARTEA I

1

Solemnitatea s-a petrecut în amfiteatrul cu pereții albi, de pâlnie, ai Universității. Un interior de turn de apă și de circ, edificat în echilibru ca o piramidă de cărți de joc, din vârful căreia, când cade valetul, se prăbușesc, valvârtej, patruzeci de cartoane, aderente castelului prin fracțiuni de simpatie. Anul trecut, în aceeași sală, un conferențiar străin destăinuia unui public uimit cuceririle chimiei sintetice, stropind, pentru exemplificare, de jur-împrejur auditoriul, prins în treptele stalurilor ca niște muște într-un păienjeniș, cu violete de Parma artificiale și explicând cu înțeleș admiratorilor, doamne și domni care îl aplaudau, că fiecare din ei era o uzină ignorată și o distilerie de parfum.

„Avec votăr permission, preciza inutil conferențiarul, un mare profesor ceh sau slovac, ce n'est que de *l'uurin*“, vorbind franțuzește cu accentul obișnuit, în dezbaterile problemelor internaționale, al reprezentanților cu limba grea și buzele groase, ai popoarelor civilizate într-un idiom secundar.

Dacă ar fi procedat la fel, servindu-se cu pulverizatorul personal și de-a dreptul de lichidul din care parfumul fusese științificește extras, conferențiarul ar fi primit în cap umbrelele și bastoanele asistenței. Totul e formă și material, în învățământ și în viață – și ipocrizie –, și un testicul de cauciuc în prelungirea unui sul de sticlă se preferă public modelului copiat. E imoral originalul, dar cultivat plagiatul.

Mă temeam, la examenul meu, de aglomerația de atunci... Și mă ofensa examenul. E nevoie de un temperament concesiv și inferior ca să nu simți câtă rușine implică repetarea în public a lucrului învățat, ca un bun ce-ți aparține și pe care l-ai fi creat. În cartea cutare se găsește răspunsul la întrebarea examinatorului, asimilat de toți candidații, care de obicei susțin spusele altora, repetate și de aceia cu o convingere tristă și cu un patos regretabil. Și recunoașterea

ostentativă a meritului acestei impudice imitații culturale mi se părea, aplicată la mine, de o indiscreție trivială. O comisie își afirmă dreptul să judece și să dea sentințe relativ la valoarea intelectuală reproductivă, și un candidat e obligat să suporte și să recunoască autoritatea acestei maimuțării și a unei lamentabile încrederi în sine profesionale, să-și facă un titlu pe viață dintr-o opinie cifrată, cu iscălituri încâlcite autografice.

Mă stânjenea cu deosebire ipoteza aplauzelor din partea unui public, amator consacrat al spectacolelor dramatice, științifice și judiciare. Doamne distinse, păstrând cu știința contacturi cosmetice și cu literatura penală ereditățile urmărite de Freud, părăsesc tribunalele cu părerea de rău că încă n-au asasinat și aduc la Universitate suferința că le lipsește o diplomă din cutia cu tifon.

Comisiunea instituită venise în redingotă și luase loc. De-a lungul unei mese învelite cu postav de biliard, se înșira un rang de fotolii, la pereți, scaune crăcănate calculat, cu perini pentru coate, ca pentru somnul ramolismului optimist de după-masă, și cu arcuri, ca pentru niște voluptăți primite confortabil pe spate.

Nu mă puteam hotărî să intru, mă sfiam de mine și-mi era frică de... public. Căutam din ochi care ar fi putut fi în ultimul moment drumul cel mai scurt ca să mă strecor printre dependențe, ca să fug și să mă las de doctorat, în clipa supremă a gloriei didactice. Câteva brațe colegiale interveniră la timp, substituite resortului personal absent, și mă văzui îmbrâncit pe ușa scundă din dreapta comisiunii, ca un debutant în Hamlet, aruncat în teatru dintre culise.

O robă neagră mă drapa într-un prestigiu magistral șovăitor. Mi-a fost împrumutată de portar, care o dă generațiilor cu chirie. Mânele spânzurau ca uniforma unui episcop cu numărul fizic mare, moștenită de un vicar anemic. Cerusem din timp să mă înfățișez închiziției universitare în hainele mele, nițel terfelite, dar cancelaria se simți vexată de o dorință care părea că nu prețuiește după tariful cel mai înalt decorul, înscenarea și uzul. Un candidat normal și cu dare de mână își pregătește garderoba doctoratului ca o mireasă albiturile, pe măsură, și se și fotografiază în poziții expresive, dovedind respect pentru instituțiile de ștofă și nasturi.

Mi-am controlat în dosul ușii vocea, tonul și emfaza ei, încercând să pronunț fraze începute didacticește cu „Dat fiind“ și cu

„După opiniunea savanților care fac autoritate în materie“. Deficitul vocal era grav. Eram emoționat și dintr-odată perspectiva examenului în carne și oase mă făcu mai mic cu douăzeci de ani, scăzându-mă până la copilărie. Circumstanța și atitudinea comandă starea morală.

Nu putusem nici cu sonoritate, nici șoptit să zic, repetându-mi rolul, „Onorată Comisiune“. Devenisem afon, gâtlejul refuza să mai mă servească.

2

Rectorul nostru nu putea să fie nesimțitor la arabescurile tichiei și la crețurile mantiei, de când, lipsindu-i din recuzită un original, l-a căpătat din străinătate la intervenția surâzătoare a unui ministru. Avem al nostru un mare învățat ale cărui păreri despre propria valoare întrec toate fanteziile teatrului comic. Nicio atenție nu-i pare prea mare, și toate onorurile cu care l-au încărcat contemporanii ca să-i astupe o gaură păroasă cu măselele stricate, totdeauna căscată după o bucată grasă sau pentru o recriminare în numele noțiunilor consfințite, jucate cu o patetică scamatorie, au fost, după consumare, derizorii. S-ar fi gândit la Premiile Nobel, pe care le-a așteptat și în care nu erau de ajuns intervenția și recomandarea. El vrea mereu ceva nou și ceva nepurtat în țara lui, o jucărie mai mare, o tobă mai sonoră, o scârțâitoare cu tonuri de harmonică, o minge. Dați-i un deghizament, un costum de bal mascat, dați-i și un pergament care să-i confere drepturi și autorități ca ale locțiitorului din Capadocia, anacronice și cu neputință de exercitat în loc anumit fără să fie puse titlurile pe goană.

Într-o bună zi, Rectorul a primit gratis într-o ladă odăjdiiile unui titlu și într-un plic sigilat o diplomă de Doctor nemuritor, pe care îndeobște firmele de magnetism personal și de hipnotism, din America, o trimit cu prețul din catalog amatorilor din toată lumea, recrutați cu o pagină de publicitate.

Rectorul se gătește cu o capelă pătrată, cu o pelerină roșie, cu o dantelă cu broboane, prinsă în regiunea înghițitorii, ca sistemul de mărgelă al unui curcan în criză de orgoliu. Când îl vizitează ucenicii și admiratorii, el făgăduiește să le arate numaidecât ceva

și trece într-o cameră conexă cu biourul. După o forfotă prin cutii și dulapuri, se întoarce acoperit cu atribute britanice. La umerii lui inegali și la un bust pieptos într-o singură parte și ridicat ca de un efort pentru sprijinirea unei cobilițe grele, dăruită de fiziologie, se adaogă atunci o conștiință de atlet. În vedere că trebuiesc costumele lui perpetuate într-un material sustras moliei și răscoacerii în naftalină, Rectorul, care într-altfel nu apreciază copilăreasca pictură și zbegul creionului și al culorii, și-a destinat din progenitură o persoană acestui meșteșug de conservare a materiilor coruptibile, toate materialele fiind supuse stricării, și gloria, și pielea. Cariera acestei artiste care aplică rețetele bărbierului cu pensula mică slujește marelui Rector de oglindă cu multiplicare, și veteranul Narcis se reflectează în sânul familiei casnic. Pictorița îi face barba, îl întinerește și înfrumusețează, îi roade unghiile și îi pune carmin, rectificându-i și zâmbetul, rostit, din pricina unei fantezii a scheletului, strâmb într-o parte.

E și cel mai fotografiat dintre învățați, lăsându-se gâdălat de obiectiv și oprindu-se, pentru poză, oricum l-ai ruga să șadă și oriunde să se uite, la mâna fotografului, la un cal ori la un vardist, și se supune cu o cuviință fericită. Dacă pentru o intrare în marea evidență i-ai aduce o scară de coșar rezemată subț o fereastră, el s-ar sui până la jumătatea ei, s-ar arăta cu un picior în aer, ca o baleristă, și ar pune și corset. Publicul cunoaște toate atitudinile cu puțință ale fiecăruia din mădularele sale; brațul ridicat și lăsat și oprit la jumătate, la trei sferturi, la sfertul și la optimea gestului; figura din cele douăzeci și opt de profiluri, care acordă analistului de oameni mari ceva din urechea înmuiață, ceva din frumusețea umflată a nasului, gura îmbrăcată și dezbrăcată de surâs, țintirea ochilor spirituală, înălțarea și pogorârea lor. Mâna i-a fost luată crispată și întinsă în patruzeci și două de feluri, și undeva pe-acasă trebuie să se găsească și reproducerea ei în ghips, cu toate liniile revelatoare din palmă.

3

„Un toboșar fără tobă nu-i un toboșar“, mi-a răspuns un profesor care și-a atribuit această sentință, probabil citită. Tezele